CYNGOR CYMUNED BETWS

2005 02 Chwefror Cofnodion

CYNGOR CYMUNED BETWS

Fe gynnal cyfarfod misol y Cyngor yn Festri Capel Newydd, Betws ar Ddydd Mercher y 9fed o Chwefror 2005 am 7.00 p.m.

YN BRESENNOL: Cynghorwr Anne Sizmur (Cadeirydd), Henadur D Arnallt James, Cynghorwyr E Audrey Jones, Loreen Lewis, Peter Cowell, Graham Vaughan, Keith Rees, Delyth Richards

YMDDIHEURIAD: Cynghorwr Menna Roberts, June Gunter, Annette Price, Carwyn James a Cynghorwr Sir John D Evans.

DATGANIADAU GAN AELODAU AM FUDDIANNAU ARIANNOL A RHAI HEB FOD YN ARIANNOL:
Dim.

1. I DDARLLEN AG YSTYRIED Y COFNODION O'R CYFARFOD A GYNHELIR A'R Y 12fed O IONAWR 2005.
Roedd y Clerc wedi ymddiheuro, am fod rhai camgymeriadau yn y cofnodion:-
T6, Rhif yr eitem 6, 20 mya Lleihad Cyflymdra - deler cofnodion ddarllen - Mae PC K Jones wedi siarad gyda Jim Williams ac yn anffodus yn Sir Caerfyrddin nid yw'r terfyn cyflymdra tu allan i'r ysgol yn gallu cael i leihad i 20 mya ar hyn o bryd oherwydd nid oes Cownter GK ar gael ac mae'n derbynni ar y canlyniadau.
T6, Rhif yr eitem 8.1, Adroddiadau - Llwybrau Troed - deler cofnodion ddarllen y llwybr rhwng Maescware a Heol Y Cyrnol.
T8, Rhif yr eitem 11.2, Ffordd i Mewn Heb Awdurdod - deler cofnodion ddarllen wedi cael i gae dros dro yn lle wedi cael i adeiladu yn nol.
PENDERFYNWYD: Bod y Clerc yn cywiro'r cofnodion.

2. MATERION YN CODI.
2.1 Pa ganran o praesept Cyngor Cymuned Betws sy'n gall cael i rhoi fel rhodd?
Y swm mae'r Cyngor yn gallu rhoi fel rhodd, yn cael i gyfrif fel hyn;
Ar y gofrestr etholwyr 2004, mae'n £5.00 yr etholwr.
NODWYD: Y pwynt uchod.

2.2 Llythyr wrth Heddlu Dyfed Powys.
Darllenodd y Clerc ateb wrth Heddlu Dyfed Powys yngly^n â dalfa hwylustod yn Gorsaf yr Heddlu yn Rhydaman. Cynigwyd ac eiliwyd bod y Clerc yn ysgrifennu i ofyn am doriad i lawr i weld faint o garcharion sydd yn yr adeilad rhwng 6 o'r gloch yn y nos i 6 o'r gloch yn y bore.
PENDERFYNWYD: bod y Clerc yn ysgrifennu i Heddlu Dyfed Powys.

2.3 Cyfansoddiad a Rheolau Sefydlog – Un Llais I Gymru.
Roedd Cynghorwr Graham Vaughan wedi dweud deler brawddeg ddiwethaf yn y Rheolau Sefydlog rhif 12 "bod y cwestiwn mae'r person yn gofyn yn gallu cael i ddarfodedigaeth" cael i ddileu. Cynigwyd ac eiliwyd bod y Clerc yn ysgrifennu i'r Prif Weithredol o Un Llais i Gymru i ofyn os gall y frawddeg ddiwethaf cael i ddileu.
PENDERFYNWYD: bod y Clerc yn ysgrifennu i Un Llais i Gymru.

Roedd Cynghorwr Anne Sizmur wedi esbonio yngly^n â cyfrinachoedd yng nghyfarfodydd Un Llais i Gymru; mae'r materion yn gallu cael i gyfeirio yn nol i'r Cyngor Cymuned yn eu

cyfarfodydd ond mae polisi cyfrinachol Cyngor Cymuned Betws yn ymgeisio.
NODWYD: Y pwynt uchod.

2.4 Seminar Cynllunio Cyngor Sir Caerfyrddin.
Dywedodd y Clerc nid yw hi wedi cael ateb wrth Cyngor Sir Caerfyrddin yngly^n ar lythyr mae hi wedi danfon. Cytunodd Y Cynghorwyr bod neb yn mynd i'r seminar cynllunio. Awgrymodd Cynghorwr Anne Sizmur os nid oes ateb wedi cael i dderbyn cyn y cyfarfod nesaf, deler Clerc ysgrifenni i weld pan nid yw hi wedi cael esboniad?
NODWYD: Y pwynt uchod.

2.5 Cynllunio - Heol Waungron, Betws.
Mae Cynghorwr Keith Rees wedi cael llythyr wrth gymdogion, yn gwrthwynebu'r cynllun hyn, rhoddwyd y llythyr i Gynghorwr Anne Sizmur.
NODWYD: Y pwynt uchod.

2.6 Warden y Cw^n.
Roedd Cynghorwr Arnallt James wedi adrodd bod llawer iawn o ddigwyddiadau yn digwydd yngly^n â mes cw^n ar lwybr Maes Y Betws. Awgrymodd Cynghorwr Keith Rees fod eisiau dodi rhagor o arwyddion i fyny. Penderfynwyd bod y Clerc yn ysgrifennu i Warden y Cw^n yn rhoi rhestr o'r mannau mursennaidd gwaethaf a hefyd ysgrifennu i ofyn os gall y Cyngor Sir cyflogi rhagor o Warden Cw^n.
PENDERFYNWYD: bod y Clerc yn ysgrifennu i Warden Y Cw^n.

2.7 Safle Gwe Cymunedol.
Roedd Cynghorwr Anne Sizmur wedi cadarnhau ei bod hi wedi bod yn siarad gyda Cynghorwr Menna Roberts, a bod gyda hi ddiddordeb i ddechrau safle gwe cymunedol i Fetws. Mae cyfarfod yn dy^ Cynghorwr Menna Roberts ddydd Llun nesaf. Gofynnodd Cynghorwr Anne Sizmur os oedd unrhyw Cynghorwr am fod yn bresennol? Dywedodd Cynghorwr Loreen Lewis ei bod hi'n mynd i ofyn i Gynghorwr Annette Price.
NODWYD: Y pwynt uchod.

2.8 Trychineb Tsunami.
Roedd Cynghorwr Anne Sizmur wedi cadarnhau bod y Cyngor Cymuned ddim yn gallu rhoi rhodd i'r trychineb hyn, a bod hi wedi siarad gyda'r Cynghorwyr ar ôl y cyfarfod diwethaf.
NODWYD: Y pwynt uchod.

3. GOHEBIAETH.
3.1 Llythyr - Clwb Criced Betws.
Darllenodd y Clerc llythyr wrth Clwb Criced Betws, yn gofyn am gymorth cyllidol. Roedd Cynghorwr Peter Cowell wedi cadarnhau bod y Cyngor wedi rhoi arian i'r Clwb yn y gorffennol. Cynigwyd ac eiliwyd bod y Cynghorwr Anne Sizmur yn mynd i siarad gyda threfnydd y Clwb Criced Rhidian Murray.
PENDERFYNWYD: bod Cynghorwr Anne Sizmur yn mynd i siarad gyda Rhidian Murray.

3.2 Cynghrair Dwr Cymru – Cynllun i wella Prif Dwr yn Dref Rhydaman.
Roedd Cynghorwr Arnallt James wedi cadarnhau ei fod yn mynd i geisio mynd I'r cyfarfod ar ddydd Mawrth y 15fed o Chwefror 2005.
NODWYD: Y pwynt uchod.

3.3 Ymgyrch Diogelu Cymru Wledig – Diwrnod Codi Ymwybyddiaeth.
Roedd Cynghorwyr Anne Sizmur a Loreen Lewis wedi cadarnhau eu bod nhw'n mynd i'r ymwybyddiaeth ar yr 2ail o Mis Mawrth 2005.
NODWYD: Y pwynt uchod.

3.4 Llythyr wrth Mr Ian Jones, Ffarm Glynyradar.
Darllenodd Cynghorwr Anne Sizmur llythyr wrth Mr Jones i'r Cynghorwyr. Hefyd ddarllenodd

Cynghorwr Anne Sizmur y llythyr roedd y Clerc wedi danfon i'r Adran Gyfreithlon Cyngor Sir Caerfyrddin. Roedd Cynghorwr Anne Sizmur wedi egluro'r sefyllfa i'r Cynghorwyr. Nid oes ateb wedi dod wrth yr Adran Gyfreithlon Cyngor Sir Caerfyrddin ar hyn o bryd.
NODWYD: Y pwynt uchod.

3.5 Un Llais I Gymru.
Darllenwyd y llythyr ir Cynghorwyr. Cynigwyd ac eiliwyd bod Cyngor Cymuned Betws yn cefnogi hyn, a bod llythyr yn cael i anfon i Aelod Cynulliad Lleol yn cefnogi i geisio gael cronfeydd i Un Llais i Gymru
PENDERFYNWYD: bod y Clerc yn ysgrifennu i'r Aelod Cynulliad Lleol.

3.6 Grw^p Cynghorau Lleol Aman.
Roedd Cynghorwr Anne Sizmur wedi bod yn bresennol yn y cyfarfod hyn. Efallai fydd yr Eisteddfod Genedlaethol yn dod i Tycroes yn 2010/2012. Mae'r trefnyddion yn ymweld ar safle wythnos nesaf.
NODWYD: Y pwynt uchod.

3.7 Cyngor Sir Caerfyrddin – Hysbysiad Cyfarfod gyda Martin Cook yngly^n â Gwaith Glo Betws.
Roedd Cynghorwr Anne Sizmur wedi cadarnhau bod Cynghorwr Peter Cowell a hi wedi gwneud trefniadau i ymweld a Hugh Towns, i gael cyngor, cyn y cyfarfod gyda Martin Cook ar y 15fed o Chwefror.
NODWYD: Y pwynt uchod.

3.8 Cyfarfod Rhwydwaith Cymunedol Yr Aman.
Roedd Cynghorwr Anne Sizmur wedi cadarnhau bod Cynghorwr Loreen Lewis a hi wedi bod yn bresennol yn y cyfarfod hyn. Mae'r cyfarfod nesaf yn fis Mehefin, ac os oes unrhyw Cynghorwyr a diddordeb i fynd ar y rhestr post, maes eisiau nhw rhoi eu henwai i Gynghorwr Anne Sizmur.
NODWYD: Y pwynt uchod.

3.9 Llythyr wrth Llywodraethwyr Ysgol Y Betws.
Darllenwyd y llythyr i'r Cynghorwyr. Nodwyd nid yw Cyngor Cymuned Betws yn berchen y tir. Mae ym mherchenogaeth breifat.
PENDERFYNWYD: bod y Clerc yn ysgrifennu i Llywodraethwyr Ysgol y Betws, yn dweud bod eisiau nhw i gysylltu gyda: Mr Keith Griffiths o 24 Stryd y Reis, Betws.

3.10 Gohebiaeth wrth Cynghorwr John D Evans – yngly^n â chyfrif Cyngor Cymuned Betws.
Darllenodd y llythyr i'r Cynghorwyr, a hefyd roddwyd llen o'r cyfrif crynodeb cyllidol i'r Cynghorwyr. Roedd Cynghorwr Graham Vaughan wedi cynnig bod y Clerc yn rhoi diolch i Dr John D Evans am yr wybodaeth roedd ef wedi rhoi, a nodedig eu sylwadau. Roedd y Cynghorwyr wedi cytuno.
PENDERFYNWYD: bod y Clerc yn ysgrifennu i Dr John D Evans.

3.11 Llythyr ECO2.
Roedd Cynghorwr Anne Sizmur wedi darllen y llythyr wrth ECO2. Dywedodd Cynghorwr Peter Cowell wrth y Cyngor bod cynrychiolydd o ECO2 am gael cyfarfod ar hyn a bod ECO2 eisiau i'r Cyngor Cymuned cefnogi'r llythyr. Roedd Cynghorwr Peter Cowell wedi dweud wrth ECO2 i ysgrifenni lythyr a danfon ef i Gyngor Cymuned Betws. Roedd Cynghorwr Peter Cowell wedi cadarnhau ei fod yn mynd i gylchredeg y llyfryn wrth ECO2.
Roedd Cynghorwr Anne Sizmur wedi adrodd ei bod hi wedi bod i mewn i swyddfa Un Llais i Gymru a bod nhw wedi dweud wrthi i ddim cytuno a dim byd; berfol neu ysgrifenedig.
PENDERFYNWYD: i ddodi ar agenda mis nesaf.

3.12 Mae'r ohebiaeth ganlynol wedi eu cydnabod ac mae'r cynnwys wedi eu nodi.
1. Llywodraeth Cynulliad Cymru

1.1 Swm Priodol o dan adran 137 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.
1.2 Rheolau Cyfrif ac Archwiliad .
1.3 Benthyca gan Gynghorau Cymuned a Thref – Caniatâd benthyca ar gyfer 2005/06.
2. Cyngor Sir Caerfyrddin
2.1 Pris am Golau i Lwybrau Troed am 2005/06.
2.2 Llyfryn Gronfa - rhoddwyd copi i Gynghorwr Loreen Lewis.
3. Un Llais I Gymru
3.1 Agenda am gyfarfod ar 07/02/05.
3.2 Trychineb Y Tsunami.
3.3 Cyfansoddiad a Rheolau Sefydlog - Un Llais i Gymru.
4. Cynulliad Cenedlaethol Cymru - Gwahoddiad i ymweld â chynulliad Cenedlaethol Cymru ym Mae Caerdydd.
5. Y Sianel Leol - Safle Gwe Cymunedol.
6. Eisteddfod Genedlaethol Llangollen – Clerc i archebu dau docyn canmoliaethus.
7. Llythyr wrth Comisiwn Coedwigaeth yng Nghymru – rhoddwyd i Gynghorwr Peter Cowell.
8. Copi o lythyr wrth Mrs Susan Richards, roedd y llythyr gwreiddiol wedi cael i anfon i'r Cynghorwr Sir - am wybodaeth yn unig.
9. Copi o lythyr wrth Mrs H Corbett, roedd y llythyr gwreiddiol wedi cael i anfon i'r Cynghorwr Sir - am wybodaeth yn unig.

4. MATERION CYNLLUNIO.
Mae'r ohebiaeth ganlynol wedi I dderbyn wrth Cyngor Sir Caerfyrddin:-
1. nid oedd gwrthwynebiad gan Cyngor Cymuned Betws i enwi'r datblygiad preswyl newydd ar Heol Maescware, Betws, fel "Golwg Y Mynydd'
2. Mae "Swyn Yr Awel" wedi cael i dderbyn a chofrestru gan Rheolaeth Cyfeiriad Post Brenhinol. Mae'r hewl syn mynd i'r briodoledd hyn wedi cael i enwi fel "Woodlands Lane" a Mae "Plas Y Coed" hefyd wedi cael i dderbyn a chofrestru gan Rheolaeth Cyfeiriad Post Brenhinol.

Gofynnod Cynghorwr Delyth Richards os oedd y Clerc yn gallu holi gyda Cyngor Sir Caerfyrddin, beth yw'r cyfieithiad Cymraeg am "Woodlands Lane"?
PENDERFYNWYD: bod y Clerc yn gwneud ymholiadau gyda'r Adran Cynllunio.

Cytunwyd y cais isod gan Cyngor Cymuned Betws:-
E/09155 – tröedigaeth cynnig o or adeilad symudiad o gyflwr rhif 3 a 4.
Neuadd Maescware, Rhydaman
Jess Bower

Cytunwyd y ceisiai isod gan y Cyngor Sir:-
E/08724 Estyniad dwbl a gwelliant i'r ty^ gwreiddiol
Bwthyn Llyncwn, Betws
Mr a Mrs A D Thomas

E/07422 – 20 Tai Newydd
Tir tu ôl i 55-67 Heol Maescware, Betws
Cydymaith Andrew Wotton

5. CYFRIFON.
1. Cyngor Sir Caerfyrddin - Golau am Llwybrau Troed £231.75
2. Cynghorwr Peter Cowell £78.47

CYTUNWYD: I dalu'r biliau uchod.

6. ADRODDIAD HEDDLU DYFED POWYS.
Mynychodd PC K Jones 88 y cyfarfod ar ran Heddlu Dyfed Powys.
Dywedodd PC K Jones fod 5 trosedd yw nodi yn Betws am fis Ionawr, sy'n cynnwys:- 4

Ymosodiad a 1 Eiddo Cyffuriau, bydd nhw i gyd yn cael i ddatgelu.

Roedd Cynghorwr Arnallt James wedi dweud wrth y Cyngor bod na dau Lleidr/torri i mewn hefyd yw nod ym mis Ionawr. Roedd PC K Jones wedi cytuno a hyn ac am rwy reswm nid oedd hwn wedi cael i brintio ar eu llen. Roedd ef wedi dweud wrth y Cyngor bod y lleidr yn Heol Pentwyn wedi cael i ddal.

Roedd Cynghorwr Arnallt James wedi dweud bod llawer iawn o draffig yn cyflymu ar Heol Maescware. Mae'r Cyngor Sir wedi gwneud popeth y gallwn nhw, mae nhw wedi dodi arwyddion i fynnu, marcio'r hewl, rhoi arwyddion camera i fynnu. Ddywedodd PC K Jones ei fod yn mynd i siarad gyda phartneriaeth camera cyflymder i weld os gall y fan camera cyflymder cael i osod yna.
Dywedodd Cynghorwr Keith Rees efallai bydd gwerth gosod y fan camera cyflymder ar Heol Y Cyrnol hefyd.

Roedd Cynghorwr Graham Vaughan wedi dweud wrth y Cyngor bod problem fandaliaeth tu ôl i'r Clwb Rygbi, ar ôl Ysgol. Roedd Cynghorwr Graham Vaughan wedi dweud bod nhw wedi fandalu'r bib i lawr wrth y wal a hefyd bod nhw wedi torri'r ffenestr ar y tractor. Roedd PC K Jones wedi dweud ei fod yn mynd i gadw llygad ar hyn; a hefyd mae'n mynd i siarad gyda Steve Clark yngly^n ar gamera buan.
NODWYD: y pwyntiau uchod.

7. ADRODDIAD Y CYNGHORWR SIR.
N/A.

8. ADRODDIADAU.
8.1 Parc Betws.
Roedd Cynghorwr Anne Sizmur wedi adrodd yn absenoldeb Cynghorwr Annette Price, fod posibilrwydd fod Cyngor Cymuned Betws a Cyngor Sir Caerfyrddin yn dod gydau gilydd a chael gardd gyffyrddol yn Betws. Hwn bydd yr Ardd cyntaf yn Sir Caerfyrddin.
NODWYD: y pwynt uchod.

8.2 Canolfan Cwympo I mewn.
Gofynnod Cynghorwr Anne Sizmur i Gynghorwr Graham Vaughan i rhoi adroddiad yngly^n â hyn. Dywedodd Cynghorwr Graham Vaughan ei fod yn mynd i rhoid adroddiad chwarterol yn y cyfarfod nesaf, ac ei fod yn mynd i rhoi adroddiad ysgrifenedig i'r Cynghorwyr cyn y cyfarfod. Dywedodd bod y Canolfan Cwympo i mewn yn llwyddiannus. Ar gyfartaledd mae 27 o bob wedi bod yn bresennol ers y 9fed o Ragfyr.
NODWYD: y pwynt uchod.

8.3 Heol Pentwyn.
Dywedodd Cynghorwr Keith Rees fod cymdogion wedi mynd ato a dweud bod traffig yn mynd yn gyflym ar yr hewl hyn.
PENDERFYNWYD: i codi'r mater gyda'r Heddlu yn y cyfarfod nesaf.

8.4 Llwybrau Troed.
Roedd Cynghorwr Peter Cowell wedi adrodd ar y canlynol:-
Ø mae'r llwybr troed 68/11 yn mynd i gael i concrid, cyntaf mae eisiau cael caniatâd wrth Mr Jones.
Ø mae bônt newydd ar lwybr 3/12 wedi gorffen.
Ø Maes bont newydd a arddull ar 3/20.
Ø Mae coeden wedi cwympo ar 3/5.

Rhoddwyd diolch swyddogol i Gynghorwr Peter Cowell wrth Cynghorwr Anne Sizmur am y gwaith called ar effaith mae ef wedi gwneud ar wahanol prosiectau llwybrau troed yn Betws.

Dywedodd Cynghorwr Anne Sizmur ei bod hi wedi cael llythyr wrth Cynghorwr Peter Cowell; mae ef wedi dodi cais am gael arian yn nol, mae ef wedi gwario yngly^n â llwybrau troed a prosiectau arall.
Cytunodd y Cynghorwyr i dalu Cynghorwr Peter Cowell £78.47.
PENDERFYNWYD: bod Cynghorwr Peter Cowell yn cael i dalu £78.47.

8.5 Gwaith Glo Betws.
Roedd Cynghorwr Keith Rees wedi rhoi adroddiad manwl i'r Cynghorwyr yngly^n â safle gwaith glo. Darllenodd Cynghorwr Anne Sizmur y llythyr oedd wedi cael i ddanfon i Martin Cook. Awgrymodd Cynghorwr Arnallt James bod y tuedd dychwelyd yn cael i gladdu.
NODWYD: y pwynt uchod.

9. LLYWODRAETH CYNULLIAD CYMRU - DARPARU INDEMNIADAU I AELODAU A SWYDDOGION O AWDURDODAU PERTHNASOL.
Roedd Cynghorwr Anne Sizmur wedi gofyn i'r Cynghorwyr am eu sylwadau yngly^n ar ddogfen uchod. Dywedodd Cynghorwr Delyth Richards bod nhw'n "pasio'r bwch" a chyfrifoldeb y Cyngor Sir yw hon. Roedd y Cynghorwyr wedi cytuno deler Cynulliad Cymru a Cyngor Sir Caerfyrddin cael clawr ymbarél.
NODWYD: y pwynt uchod.

10. BETWS YN EU BLODAU.
Dywedodd Cynghorwr Anne Sizmur wrth y Cynghorwyr bod hi wedi dodi sylw yn y Guardian am y gystadleuaeth Betws yn eu Blodau. Mae pedwar categori, gerddo bach, cyfrwng, mawr a arddangosfa bocs/basged yn hongian. Gofynnodd Cynghorwr Anne Sizmur os oedd y cynghorwyr yn gwybod am rwy'n sydd â diddordeb i beirniadi'r gystadleuaeth? Mae'r gystadleuaeth yn cael i gynal yn y pythefnos cyntaf ym mis Gorffennaf (bydd mwy o wybodaeth ar gael ym mis Mawrth).
NODWYD: y pwynt uchod.

11. UNRHYW FATER ARALL.
11.1 Tipio yn Cwmwern Ddu.
Dywedodd Cynghorwr Arnallt James wrth y Cyngor bod tipio yn Cwmwern Ddu, ac mae ef wedi dweud wrth Cynghorwr Sir John D Evans. Nid yw'r Cynghorwr Sir John D Evans wedi cael ateb yn nol eto.
Gofynnodd Cynghorwr Anne Sizmur i Gynghorwr Arnallt James os oedd ef yn gallu gwneud nodiadau ar y pwnc.
NODWYD: y pwynt uchod.

11.2 Cerddediad Gwanwyn.
Gofynnodd Cynghorwr Delyth Richards pryd oedd Cerddediad y Gwanwyn yn dechrau nôl? Penderfynwyd bod nhw'n dechrau ar y 14eg o Ebrill.
NODWYD: y pwynt uchod.

11.3 Prydau o fwyd ar Olwynion.
Roedd Cynghorwr Arnallt James wedi dweud wrth y Cyngor bod 5 gwirfoddolwyr yn y Pentref, ac mae 2 yn gorffen ar ddiwedd y mis. Gofynnodd os oedd y Cynghorwyr a diddordeb neu os oedd y Cynghorwyr yn gwybod am unrhyw berson oedd a diddordeb? Y diwrnodau sydd ar gael yw dydd Mercher a dydd Iau.
NODWYD: y pwynt uchod.